

SAOPŠTENJE

FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA/ YEAR I

SARAJEVO, 24.04.2012.

BROJ/ NUMBER 1

Strukturne poslovne statistike – preliminarni rezultati

Varijable i indikatori za preduzeća za 2010. godinu

Structural Business Statistics – preliminary results

Variables and indicators of enterprises, 2010.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine po prvi put objavljuje saopštenje o godišnjim strukturno poslovnim statistikama (SPS) za dio ekonomije Bosne i Hercegovine, što je rezultat usklađivanja statističke proizvodnje u BiH sa EU propisima iz oblasti Strukturnih poslovnih statistika.

Saopštenje sadrži osnovne strukturne varijable i indikatore koji su rezultat „Godišnjeg strukturnog poslovnog statističkog istraživanja za preduzeća-SPS“ koje su zajednički provele statističke institucije u Bosni i Hercegovini (Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS-a) u skladu sa važećim standardima EU u ovoj oblasti statistike.

Rezultati su napravljeni na osnovu prvog redovnog statističkog istraživanja u ovoj oblasti statistike koje nije obuhvatilo sve djelatnosti tržišne ekonomije. Istraživanjem su obuhvaćena preduzeća, ali ne i preduzetnici. Dalji razvoj strukturnih poslovnih statistika će ići u pravcu potpunog obuhvata svih djelatnosti poslovne ekonomije i svih jedinica koje se bave tržišnom proizvodnjom.

SPS istraživanjem za 2010. godinu obuhvaćeno je 21.469 aktivnih preduzeća sa ukupno 365.126 zaposlenih osoba. Najveći broj preduzeća je iz područja Trgovine i iznosi 11.111 ili 51,7% od ukupnog broja preduzeća obuhvaćenih ovim istraživanjem, što je u skladu sa brojem registrovanih preduzeća.

Struktura zaposlenih pokazuje da je najveći dio zaposlenih angažovan u Industrijskim djelatnostima (područja B, C, D i E) i iznosio je 48,4%, zatim u Trgovini 29,2%, te Uslugama 11,5% i Građevinarstvu 10,8%. Slična struktura je i kada se posmatra učešće djelatnosti u stvaranju dodane vrijednosti po faktorskim troškovima, gdje su Industrijske djelatnosti sudjelovale sa 47,7%, Trgovina sa 31,7%, Usluge sa 10,4% i Građevinarstvo sa 10,2%.

Posmatrano po djelatnostima i klasama zaposlenih najveće učešće kod svih varijabli imaju preduzeća sa 50 i više zaposlenih. Tako ta preduzeća u Industrijskim djelatnostima sudjeluju sa 70,2% (broj zaposlenih) do 81,2% (troškovi zaposlenika).

Konačni rezultati ovog istraživanja biti će objavljeni u tematskom biltenu u narednom periodu.

For the first time, Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina published first release on the annual Structural Business Statistics (SBS) for part of the economy of Bosnia and Herzegovina, as a result of harmonization of statistical production in BiH with the EU Regulations on the Structural Business Statistics

First release contains main structural variables and indicators resulting from the "Annual Structural Business survey for enterprises-SBS," which was conducted by the statistical institutions of Bosnia and Herzegovina (Agency for Statistics of BiH, Institute for Statistics of Federation of BiH and Institute for Statistics of Republika Srpska) in accordance with applicable EU standards in this field of statistics.

Results are made based on the first regular statistical survey in this field of statistics which has not covered all the activities of the market economy. The survey covered enterprises, but not entrepreneurs. Further development of structural business statistics will go in the direction of full coverage of all business activities and all units engaged in market production.

SBS survey covered 21 469 active enterprises with total of 365 126 persons employed in 2010. The largest number of enterprises was in the Trade and was 11 111 or 51.7% of the total number of enterprises covered by this survey, which is in line with number of registered enterprises.

Employment structure shows that the largest part of persons employed were engaged in the Industrial activities (Sections B, C, D and E) and was 48.4%, then 29.2% in Trade, Services 11.5% and Construction 10.8%. Similar structure is when we observe share of activities in creating of value added by factor costs, where the Industrial activities had a share of 47.7%, Trade 31.7%, Services 10.4% and Construction 10.2%.

Observed by activities and classes of persons employed, the largest share of all variables have enterprises with 50 or more persons employed in all activities. So these enterprises participating in Industrial activities with 70.2% (number of persons employed) to 81.2% (personnel costs).

Final results of this survey will be published in a thematic bulletin in the next period.

Tabela 1. Osnovne strukturno poslovne varijable prema području KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) i klasama zaposlenih, 2010.
 Table 1. Basic structural business variables, according to Section KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) and classes of employment, 2010.

KD BiH 2010 (EU NACE Rev. 2) Područja djelatnosti	Broj preduzeća <i>Number of enterprises</i>	Broj zaposlenih osoba <i>Number of persons employed</i>	Promet <i>Turnover</i>	Dodana vrijednost po faktorskim troškovima	Troškovi zaposlenika <i>Personnel costs</i>	KD BiH 2010 (EU NACE Rev. 2) Sections of activity
				<i>Value added at factor cost</i>		
hiljade KM, thousand KM						
UKUPNO OBUHVAĆENE DJELATNOSTI	21.469	365.126	43.625.306	8.651.994	4.824.477	TOTAL OF COVERED ACTIVITIES
0-19 zaposlenih osoba	18.492	99.681	12.144.615	2.195.163	964.078	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	1.823	53.738	8.090.960	1.327.205	626.020	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	1.154	211.707	23.389.729	5.129.626	3.234.378	50 and more persons employed
UKUPNO INDUSTRIJSKE DJELATNOSTI (B, C, D i E)	5.205	176.896	15.231.575	4.124.597	2.474.592	TOTAL OF INDUSTRIAL ACTIVITIES (B, C, D and E)
0-19 zaposlenih osoba	3.912	31.323	1.883.467	483.777	223.290	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	703	21.396	1.563.823	435.821	241.105	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	590	124.177	11.784.285	3.204.998	2.010.197	50 and more persons employed
B VAĐENJE RUDA I KAMENA	175	18.953	818.142	464.306	359.499	B MINING AND QUARRYING
0-19 zaposlenih osoba	119	572	32.543	11.621	6.666	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	30	843	45.426	16.640	10.168	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	26	17.538	740.173	436.045	342.664	50 and more persons employed
C PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	4.634	128.467	11.572.110	2.417.256	1.414.075	C MANUFACTURING
0-19 zaposlenih osoba	3.585	29.291	1.667.500	428.348	197.464	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	581	17.543	1.398.437	357.714	186.215	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	468	81.633	8.506.174	1.631.194	1.030.396	50 and more persons employed
D PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	72	16.593	2.255.149	970.124	487.624	D ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR CONDITIONING SUPPLY
0-19 zaposlenih osoba	39	299	44.138	11.071	3.743	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	9	289	16.504	6.441	5.678	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	24	16.005	2.194.506	952.612	478.203	50 and more persons employed
E SNABDIJEVANJE VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, UPRAVLJANJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	324	12.883	586.174	272.911	213.395	E WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIATION ACTIVITIES
0-19 zaposlenih osoba	169	1.161	139.286	32.738	15.417	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	83	2.722	103.455	55.026	39.043	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	72	9.001	343.432	185.147	158.935	50 and more persons employed

Tabela 1. Osnovne strukturno poslovne varijable prema području KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) i klasama zaposlenih, 2010. (nastavak)
Table 1. Basic structural business variables, according to Section KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) and classes of employment, 2010. (continued)

KD BiH 2010 (EU NACE Rev. 2) Područja djelatnosti	Broj preduzeća <i>Number of enterprises</i>	Broj zaposlenih osoba <i>Number of persons employed</i>	Promet <i>Turnover</i>	Dodana vrijednost po faktorskim troškovima	Troškovi zaposlenika	KD BiH 2010 (EU NACE Rev. 2) Sections of activity
				<i>Value added at factor cost</i>	<i>Personnel costs</i>	
hiljade KM, thousand KM						
F GRAĐEVINARSTVO	2.256	39.496	2.739.957	885.102	431.937	F CONSTRUCTION
0-19 zaposlenih osoba	1.778	10.232	739.960	266.347	105.724	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	302	8.367	494.524	183.766	87.327	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	177	20.897	1.505.473	434.989	238.886	50 and more persons employed
G TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	11.111	106.617	23.411.218	2.741.542	1.303.867	G WHOLESALE AND RETAIL TRADE; REPAIR OF MOTOR VEHICLES AND MOTORCYCLES
0-19 zaposlenih osoba	10.179	44.915	8.563.807	1.125.910	505.184	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	642	18.794	5.470.292	580.527	234.110	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	290	42.908	9.377.119	1.035.105	564.573	50 and more persons employed
H PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1.915	32.540	1.855.046	706.371	503.577	H TRANSPORTATION AND STORAGE
0-19 zaposlenih osoba	1.746	8.743	778.254	231.786	85.669	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	110	3.242	465.118	79.367	40.303	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	59	20.556	611.674	395.218	377.605	50 and more persons employed
I DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (HOTELJERSTVO I UGOSTITELJSTVO)	691	7.224	245.695	101.337	73.175	I ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES
0-19 zaposlenih osoba	611	3.201	100.050	35.064	27.405	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	53	1.625	62.733	26.766	17.873	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	26	2.398	82.912	39.507	27.897	50 and more persons employed
L POSLOVANJE NEKRETNINAMA	292	2.353	141.814	93.044	37.329	L REAL ESTATE ACTIVITIES
0-19 zaposlenih osoba	267	1.267	79.076	52.279	16.805	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	13	315	34.471	20.957	5.304	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	13	771	28.267	19.808	15.220	50 and more persons employed

Tabela 2. Osnovni strukturalno poslovni indikatori prema području KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) i klasama zaposlenih, 2010.
 Table 2. Basic structural business indicators, according to Section KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) and classes of employment, 2010.

KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) Područja djelatnosti	Promet po zaposlenoj osobi (KM) <i>Turnover per person employed (KM)</i>	Dodana vrijednost po zaposlenoj osobi <i>Value added per person employed</i>	Učešće dodane vrijednosti u prometu (%) <i>Percent of Value added on Turnover (%)</i>	Troškovi rada po zaposleniku (KM) <i>Labour cost per employee (KM)</i>	Profitabilnost <i>Profitability</i>	KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) Sections of activity
UKUPNO OBUHVAĆENE DJELATNOSTI	119.480	23.696	19,70	13.235	0,44	TOTAL OF COVERED ACTIVITIES
0-19 zaposlenih osoba	121.834	22.022	17,64	9.712	0,56	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	150.564	24.698	16,40	11.667	0,53	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	110.481	24.230	21,93	15.286	0,37	50 and more persons employed
UKUPNO INDUSTRIJSKE DJELATNOSTI (B, C, D i E)	86.105	23.316	26,56	14.006	0,40	TOTAL OF INDUSTRIAL ACTIVITIES (B, C, D and E)
0-19 zaposlenih osoba	60.130	15.445	22,16	7.153	0,54	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	73.090	20.370	27,87	11.285	0,45	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	94.899	25.810	27,20	16.199	0,37	50 and more persons employed
B VAĐENJE RUDA I KAMENA	43.167	24.498	56,75	18.974	0,23	B MINING AND QUARRYING
0-19 zaposlenih osoba	56.876	20.310	35,71	11.671	0,43	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	53.915	19.749	36,63	12.069	0,39	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	42.204	24.863	58,91	19.544	0,21	50 and more persons employed
C PRERADIVAČKA INDUSTRIJA	90.078	18.816	20,89	11.025	0,42	C MANUFACTURING
0-19 zaposlenih osoba	56.928	14.624	25,69	6.765	0,54	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	79.716	20.391	25,58	10.632	0,48	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	104.200	19.982	19,18	12.634	0,37	50 and more persons employed
D PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	135.909	58.466	37,97	29.387	0,50	D ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR CONDITIONING SUPPLY
0-19 zaposlenih osoba	147.574	37.015	3,22	12.514	0,66	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	57.108	22.287	39,03	19.649	0,12	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	137.114	59.520	43,41	29.878	0,50	50 and more persons employed
E SNABDIJEVANJE VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, UPRAVLJANJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	45.498	21.183	46,56	16.568	0,22	E WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIAION ACTIVITIES
0-19 zaposlenih osoba	120.016	28.209	23,50	13.303	0,53	0-19 persons employed
20-49 zaposlenih osoba	38.014	20.219	53,19	14.357	0,29	20-49 persons employed
50 i više zaposlenih osoba	38.154	20.569	53,91	17.657	0,14	50 and more persons employed

Tabela 2. Osnovni strukturno poslovni indikatori prema području KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) i klasama zaposlenih, 2010. (nastavak)
 Table 2. Basic structural business indicators, according to Section KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) and classes of employment, 2010. (continued)

KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) Područja djelatnosti		Promet po zaposlenoj osobi (KM) <i>Turnover per person employed (KM)</i>	Dodana vrijednost po zaposlenoj osobi <i>Value added per person employed</i>	Učešće dodane vrijednosti u prometu (%) <i>Percent of Value added on Turnover (%)</i>	Troškovi rada po zaposleniku (KM) <i>Labour cost per employee (KM)</i>	Profitabilnost <i>Profitability</i>	KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) Sections of activity
F	GRAĐEVINARSTVO	69.373	22.410	32,30	10.955	0,51	F CONSTRUCTION
	0-19 zaposlenih osoba	72.317	26.030	35,99	10.368	0,60	0-19 persons employed
	20-49 zaposlenih osoba	59.104	21.963	37,16	10.453	0,52	20-49 persons employed
	50 i više zaposlenih osoba	72.043	20.816	28,89	11.443	0,45	50 and more persons employed
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	219.582	25.714	11,71	12.254	0,52	G WHOLESALE AND RETAIL TRADE; REPAIR OF MOTOR VEHICLES AND MOTORCYCLES
	0-19 zaposlenih osoba	190.666	25.067	13,15	11.292	0,55	0-19 persons employed
	20-49 zaposlenih osoba	291.067	30.889	10,61	12.477	0,60	20-49 persons employed
	50 i više zaposlenih osoba	218.540	24.124	11,04	13.159	0,45	50 and more persons employed
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	57.008	21.708	38,08	15.508	0,29	H TRANSPORTATION AND STORAGE
	0-19 zaposlenih osoba	89.018	26.512	29,78	9.874	0,63	0-19 persons employed
	20-49 zaposlenih osoba	143.487	24.484	17,06	12.437	0,49	20-49 persons employed
	50 i više zaposlenih osoba	29.757	19.227	64,61	18.370	0,04	50 and more persons employed
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (HOTELJERSTVO I UGOSTITELJSTVO)	34.012	14.028	41,25	10.137	0,28	I ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES
	0-19 zaposlenih osoba	31.259	10.955	35,05	8.568	0,22	0-19 persons employed
	20-49 zaposlenih osoba	38.616	16.476	42,67	11.024	0,33	20-49 persons employed
	50 i više zaposlenih osoba	34.569	16.472	47,65	11.631	0,29	50 and more persons employed
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	60.263	39.539	65,61	16.055	0,60	L REAL ESTATE ACTIVITIES
	0-19 zaposlenih osoba	62.404	41.257	66,11	13.563	0,68	0-19 persons employed
	20-49 zaposlenih osoba	109.401	66.512	60,80	16.832	0,75	20-49 persons employed
	50 i više zaposlenih osoba	36.662	25.692	70,08	19.741	0,23	50 and more persons employed

Tabela 3. Osnovne strukturno poslovne varijable i indikatori prema oblastima KD BiH 2010 (NACE Rev. 2), 2010.
Table 3. Basic structural business variables and indicators, according to Divisions of KD BiH 2010 (NACE Rev. 2), 2010.

KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) Područja /oblasti	Varijable / Variables				Indikatori / Indicators		KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) Sections/ Divisions
	Broj preduzeća <i>Number of enterprises</i>	Broj zaposlenih osoba <i>Number of persons employed</i>	Promet	Troškovi zaposlenika	Promet po zaposlenoj osobi (KM) <i>Turnover per person employed (KM)</i>	Troškovi rada po zaposleniku (KM) <i>Labour cost per employee (KM)</i>	
			<i>Turnover</i>	<i>Personnel costs</i>			
				hiljade KM, thousand KM			
B VAĐENJE RUDA I KAMENA	175	18.953	818.142	359.499	43.167	18.974	B MINING AND QUARRYING
05 Vađenje uglja i lignita	15	14.699	536.374	294.466	36.490	20.033	05 Mining of coal and lignite
06 Vađenje sirove nafte i prirodnog plina	—	—	—	—	—	—	06 Extraction of crude petroleum and natural gas
07 Vađenje metalnih ruda	16	1.702	138.129	30.839	81.151	18.129	07 Mining of metal ores
08 Vađenje ostalih ruda i kamena	140	2.249	134.832	29.735	59.944	13.249	08 Other mining and quarrying
09 Pomoćne uslužne djelatnosti u vađenju ruda i kamena	3	302	8.807	4.459	29.163	14.765	09 Mining support service activities
C PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	4.634	128.467	11.572.110	1.414.075	90.078	11.025	C MANUFACTURING
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	700	17.704	2.308.293	200.525	130.381	11.333	10 Manufacture of food products
11 Proizvodnja pića	84	2.951	430.651	54.734	145.910	18.987	11 Manufacture of beverages
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	9	900	110.588	21.261	122.876	23.623	12 Manufacture of tobacco products
13 Proizvodnja tekstila	125	5.110	439.370	57.468	85.980	11.246	13 Manufacture of textiles
14 Proizvodnja odjeće	212	9.154	187.388	74.452	20.470	8.141	14 Manufacture of wearing apparel
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	100	10.734	236.106	93.606	21.997	8.724	15 Manufacture of leather and related products
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	896	10.612	603.664	95.151	56.883	9.013	16 Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	107	1.965	227.447	26.182	115.723	13.348	17 Manufacture of paper and paper products
18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	213	2.047	183.864	25.909	89.808	12.709	18 Printing and reproduction of recorded media
19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	10	3.441	1.379.146	64.951	400.786	18.875	19 Manufacture of coke and refined petroleum products
20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	98	3.392	304.138	43.663	89.672	12.889	20 Manufacture of chemicals and chemical products
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka	5	695	107.838	22.628	155.162	32.559	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	330	4.039	391.598	42.381	96.957	10.515	22 Manufacture of rubber and plastic products
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	308	4.839	561.778	68.688	116.084	14.204	23 Manufacture of other non-metallic mineral products
24 Proizvodnja baznih metala	57	7.585	1.755.396	106.769	231.442	14.080	24 Manufacture of basic metals
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	629	22.714	888.104	170.896	39.099	7.531	25 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	86	1.390	138.863	20.113	99.866	14.487	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
27 Proizvodnja električne opreme	86	1.770	218.080	24.291	123.212	13.724	27 Manufacture of electrical equipment
28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	137	3.832	279.796	45.274	73.024	11.816	28 Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	49	2.782	303.942	39.672	109.267	14.267	29 Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	7	142	4.803	1.515	33.823	10.666	30 Manufacture of other transport equipment
31 Proizvodnja namještaja	199	7.104	372.535	72.616	52.443	10.226	31 Manufacture of furniture
32 Ostala prerađivačka industrija	81	821	43.693	8.844	53.191	10.844	32 Other manufacturing
33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	107	2.743	95.030	32.485	34.650	11.845	33 Repair and installation of machinery and equipment

Tabela 3. Osnovne strukturalne poslovne varijable i indikatori prema oblastima KD BiH 2010 (NACE Rev. 2), 2010. (nastavak)
Table 3. Basic structural business variables and indicators, according to Divisions of KD BiH 2010 (NACE Rev. 2), 2010. (continued)

KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) Područja /oblasti	Varijable / Variables				Indikatori / Indicators		KD BiH 2010 (NACE Rev. 2) Sections/ Divisions
	Broj preduzeća <i>Number of enterprises</i>	Broj zaposlenih osoba <i>Number of persons employed</i>	Promet <i>Turnover</i>	Troškovi zaposlenika <i>Personnel costs</i>	Promet po zaposlenoj osobi (KM) <i>Turnover per person employed (KM)</i>	Troškovi rada po zaposleniku (KM) <i>Labour cost per employee (KM)</i>	
D PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	72	16.593	2.255.149	487.624	135.909	29.387	D ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR CONDITIONING SUPPLY
35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	72	16.593	2.255.149	487.624	135.909	29.387	35 Electricity, gas, steam and air conditioning supply
E SNABDIJEVANJE VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, UPRAVLJANJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	324	12.883	586.174	213.395	45.498	16.568	E WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIAION ACTIVITIES
36 Skupljanje, pročišćavanje i snabdijevanje vodom	135	6.989	206.350	119.640	29.526	17.123	36 Water collection, treatment and supply
37 Uklanjanje otpadnih voda	11	243	6.931	3.213	28.499	13.211	37 Sewerage
38 Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; reciklaža materijala	170	5.545	364.713	87.710	65.769	15.820	38 Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
39 Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti upravljanja otpadom	8	106	8.179	2.831	77.164	26.963	39 Remediation activities and other waste management services
F GRAĐEVINARSTVO	2.256	39.496	2.739.957	431.937	69.373	10.955	F CONSTRUCTION
41 Gradnja građevina visokogradnje	674	16.101	1.064.517	169.322	66.114	10.533	41 Construction of buildings
42 Gradnja građevina niskogradnje	295	12.780	973.292	147.380	76.157	11.539	42 Civil engineering
43 Specijalizovane građevinske djelatnosti	1.287	10.615	702.149	115.235	66.149	10.891	43 Specialised construction activities
G TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	11.111	106.617	23.411.218	1.303.867	219.582	12.254	G WHOLESALE AND RETAIL TRADE; REPAIR OF MOTOR VEHICLES AND MOTORCYCLES
45 Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala	1.221	7.138	1.399.542	90.370	196.057	12.698	45 Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
46 Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	4.948	51.485	14.637.484	669.836	284.308	13.033	46 Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles
47 Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	4.941	47.994	7.374.191	543.662	153.647	11.352	47 Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles
H PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1.915	32.540	1.855.046	503.577	57.008	15.508	H TRANSPORTATION AND STORAGE
49 Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	1.582	23.149	1.440.541	317.412	62.228	13.752	49 Land transport and transport via pipelines
50 Vodeni prijevoz	2	9	1.558	198	173.089	22.013	50 Water transport
51 Zračni prijevoz	8	173	37.873	5.455	218.921	31.530	51 Air transport
52 Skladištenje i pomoćne djelatnosti u prijevozu	307	3.499	222.373	60.503	63.552	17.291	52 Warehousing and support activities for transportation
53 Poštanske i kurirske djelatnosti	16	5.709	152.700	120.009	26.745	21.019	53 Postal and courier activities
I DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (HOTELIJERSTVO I UGOSTITELJSTVO)	691	7.224	245.695	73.175	34.012	10.137	I ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES
55 Smještaj	241	4.369	146.971	47.918	33.643	10.977	55 Accommodation
56 Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića	449	2.855	98.723	25.257	34.577	8.852	56 Food and beverage service activities
L POSLOVANJE NEKRETNINAMA	292	2.353	141.814	37.329	60.263	16.055	L REAL ESTATE ACTIVITIES
68 Poslovanje nekretninama	292	2.353	141.814	37.329	60.263	16.055	68 Real estate activities

Tabela 4. Učešće strukturno poslovnih varijabli entiteta i BDBiH u BiH, po područjima, 2010.

Table 4. Share of structural business variables of entities and BD in BiH, according to Sections, 2010.

	Broj preduzeća <i>Number of enterprises</i>	Broj zaposlenih osoba <i>Number of persons employed</i>	Promet	Dodana vrijednost po faktorskim troškovima	
			<i>Turnover</i>	<i>Value added at factor cost</i>	
			hiljade KM, thousand KM		

UKUPNO OBUHVAĆENE DJELATNOSTI
TOTAL OF COVERED ACTIVITIES

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	66,3	63,7	68,26	71,92	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	30,3	34,5	29,25	26,49	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	3,4	1,7	2,49	1,59	<i>Brcko District</i>

Područje B: VAĐENJE RUDA I KAMENA
Section B: MINING AND QUARRYING

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	62,4	79,8	66,00	70,19	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	37,0	20,1	33,95	29,81	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	0,6	0,1	0,06	0,00	<i>Brcko District</i>

Područje C: PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA
Section C: MANUFACTURING

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	67,2	59,8	68,00	83,92	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	30,3	38,4	28,90	14,23	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	2,5	1,7	3,10	1,85	<i>Brcko District</i>

Područje D: PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA
Section D: ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR CONDITIONING SUPPLY

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	47,4	49,6	56,39	58,39	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	51,2	47,9	42,19	40,61	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	1,4	2,5	1,42	1,00	<i>Brcko District</i>

Područje E: SNABDIJEVANJE VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, UPRAVLJANJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA
Section E: WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIATION ACTIVITIES

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	55,8	62,0	74,6	65,7	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	40,2	37,7	25,2	34,0	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	4,0	0,3	0,3	0,4	<i>Brcko District</i>

Tabela 4. Učešće strukturalno poslovnih varijabli entiteta i BDBiH u BiH, po područjima, 2010. (nastavak)

Table 4. Share of structural business variables of entities and BD in BiH, according to Sections, 2010. (continued)

	Broj preduzeća <i>Number of enterprises</i>	Broj zaposlenih osoba <i>Number of persons employed</i>	Promet	Dodana vrijednost po faktorskim troškovima	
			<i>Turnover</i>	<i>Value added at factor cost</i>	
			hiljade KM, thousand KM		

Područje F: GRAĐEVINARSTVO

Section F: CONSTRUCTION

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	66,4	64,3	62,4	60,7	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	30,8	33,8	36,2	37,8	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	2,8	1,9	1,4	1,5	<i>Brcko District</i>

Područje G: TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA

Section G: WHOLESALE AND RETAIL TRADE; REPAIR OF MOTOR VEHICLES AND MOTORCYCLES

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	65,6	67,0	69,6	70,4	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	30,0	30,7	27,7	27,4	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	4,3	2,3	2,7	2,2	<i>Brcko District</i>

Područje H: PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE

Section H: TRANSPORTATION AND STORAGE

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	68,6	65,0	76,7	71,6	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	29,5	33,9	21,6	27,3	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	2,0	1,1	1,7	1,1	<i>Brcko District</i>

Područje I: DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (HOTELIJERSTVO I UGOSTITELJSTVO)

Section I: ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES

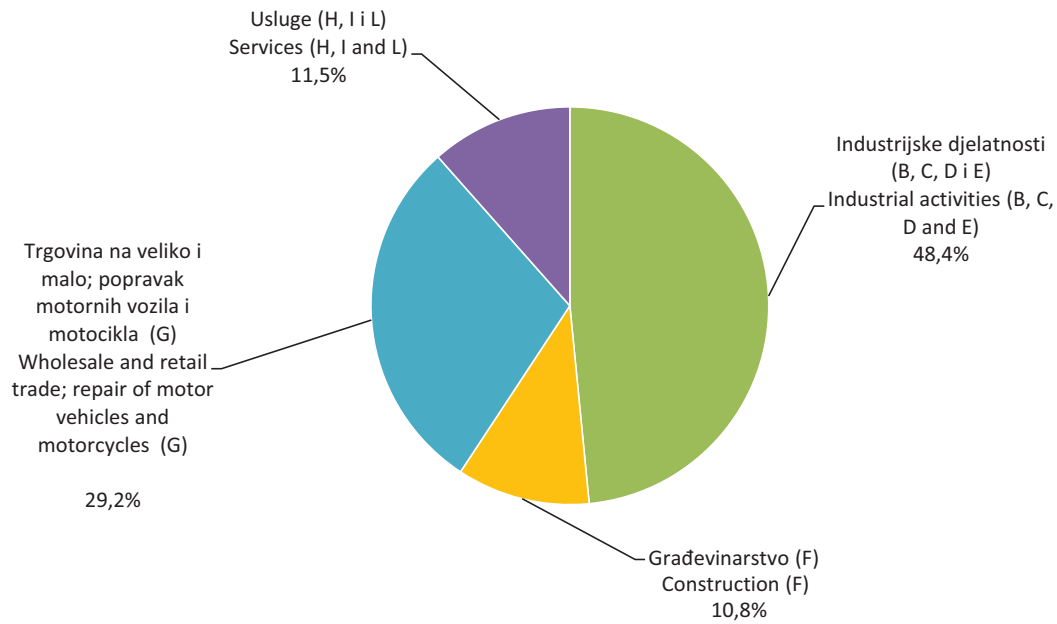
Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	76,6	70,5	73,3	80,6	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	21,8	28,5	26,1	18,4	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	1,6	1,1	0,6	0,9	<i>Brcko District</i>

Područje L: POSLOVANJE NEKRETNINAMA

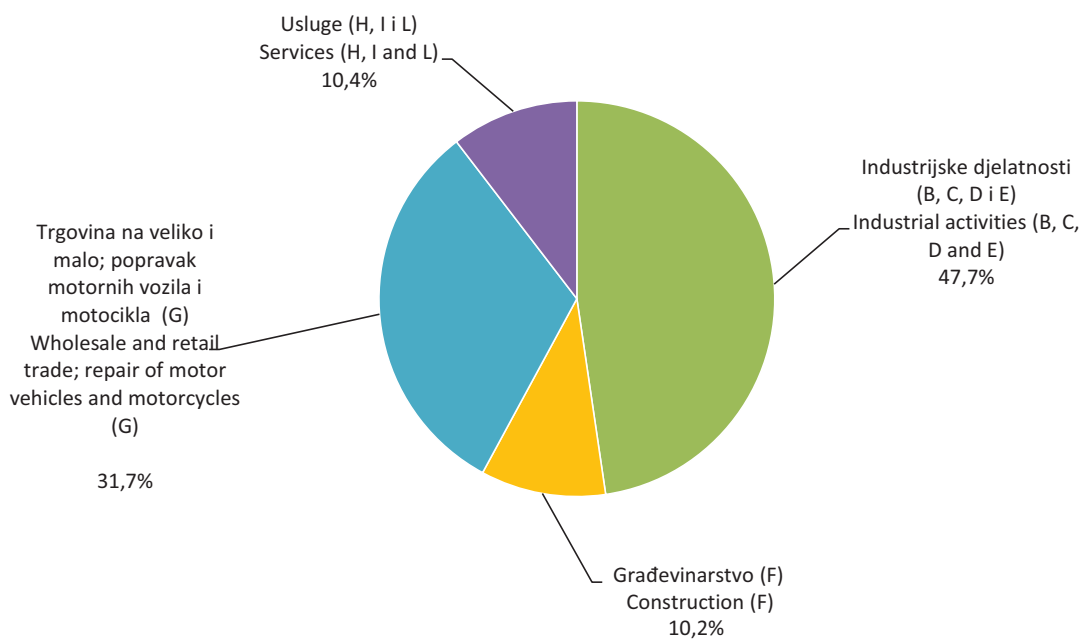
Section L: REAL ESTATE ACTIVITIES

Bosna i Hercegovina	100	100	100	100	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Federacija Bosne i Hercegovine	57,8	60,4	65,9	70,9	<i>Federation of Bosnia and Herzegovina</i>
Republika Srpska	40,2	38,4	33,7	28,8	<i>Republika Srpska</i>
Brčko distrikt BiH	2,0	1,2	0,4	0,3	<i>Brcko District</i>

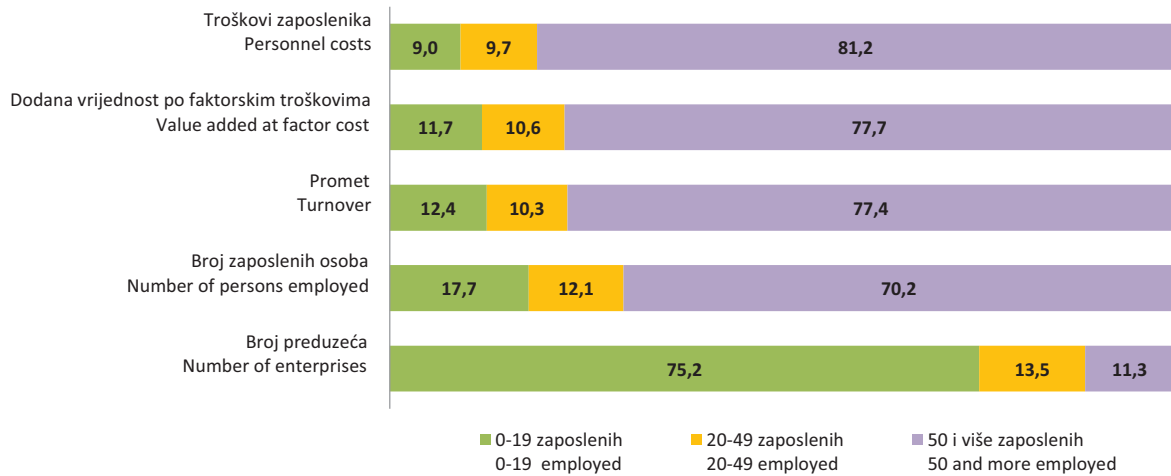
Grafikon 1. Struktura broja zaposlenih u ukupno posmatranim djelatnostima
Graph 1. Structure of number of persons employed in total of observation activities

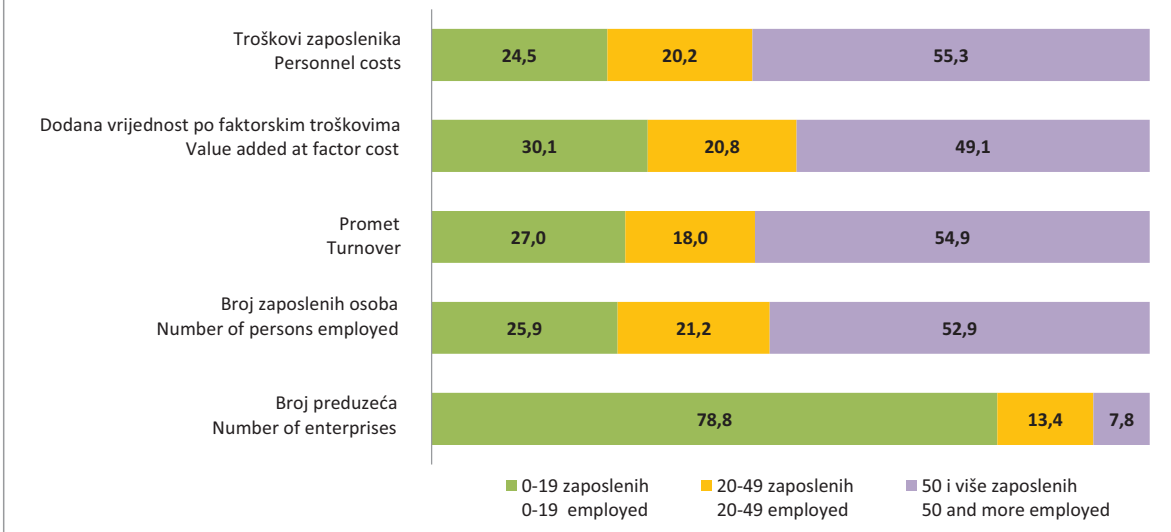
Grafikon 2. Struktura dodane vrijednosti po faktorskim troškovima u ukupno posmatranim djelatnostima
Graph 2. Structure of value added at factor cost in total of observation activities

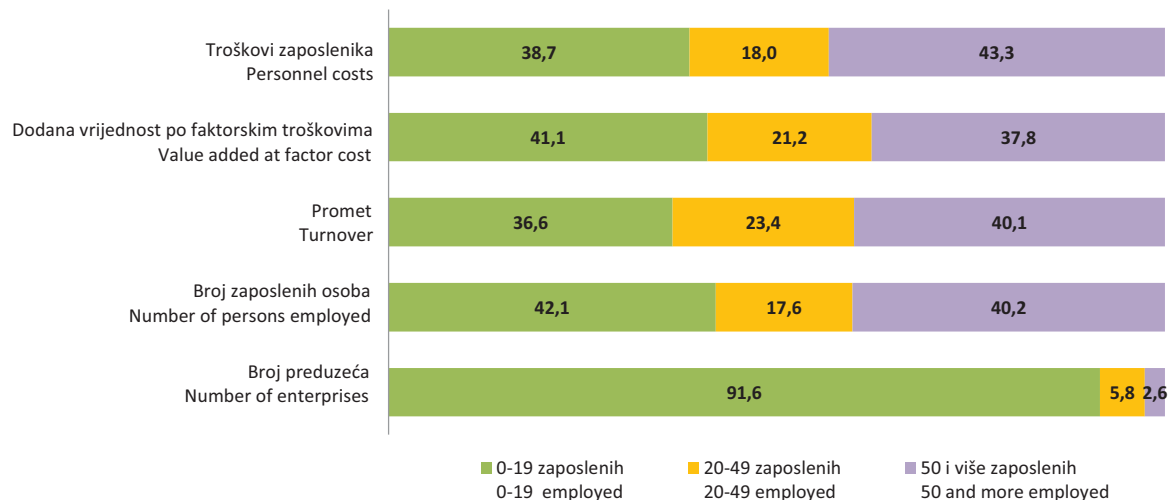
Grafikon 3. Struktura osnovnih varijabli prema klasama zaposlenih u Industrijskim djelatnostima (B, C, D i E)
Graph 3. Structure of main variables by size classes in Industrial activities (B, C, D and E)

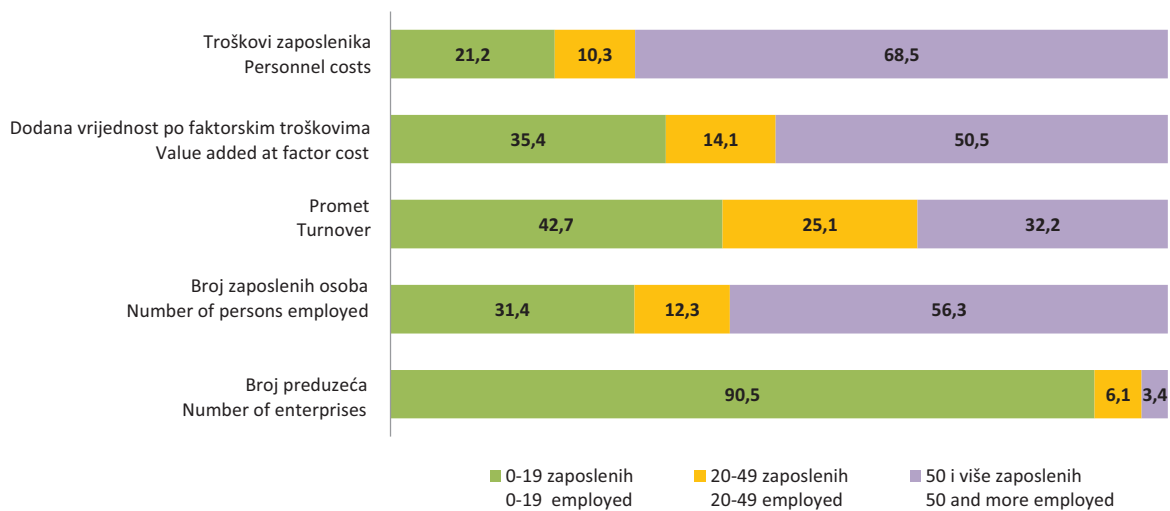
Grafikon 4. Struktura osnovnih varijabli prema klasama zaposlenih u Građevinarstvu F
Graph 4. Structure of main variables by size classes in Construction F

Grafikon 5. Struktura osnovnih varijabli prema klasama zaposlenih u Trgovini G
Graph 5. Structure of main variables by size classes in Trade G

Grafikon 6. Struktura osnovnih varijabli prema klasama zaposlenih u Uslugama (Područja H, I i L)
Graph 6. Structure of main variables by size classes in Services (Section H, I and L)

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Uvod

Statistika strukturnih poslovnih istraživanja predstavlja opći okvir za prikupljanje podataka svih aktivnih jedinica tržišnih proizvođača (preduzeća i preduzetnika). Na osnovu podataka strukturnih poslovnih istraživanja vrši se obračun varijabli i indikatora po područjima i oblastima djelatnosti, kao i po klasama zaposlenih, koji su potrebni za analizu strukture djelatnosti poslovnih subjekata, strukture inputa i outputa proizvodnog procesa, konkurentnosti i drugih vrsta analize.

Pravna osnova

Pravna osnova za provođenje strukturnih poslovnih istraživanja su Petogodišnji program statističkih aktivnosti Bosne i Hercegovine, Godišnji plan rada Agencije za statistiku koji se donose na osnovu Zakona o statistici u BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 26/04 i 42/04), zakona o statistici entitetskih zavoda, njihovih planova i programa i EU Uredbi (br. 295/08, 250/2009, 251/2009).

Cilj istraživanja

Cilj istraživanja o strukturnim statistikama preduzeća jest praćenje poslovanja tržišnih proizvođača i osiguravanje podataka u potpunosti i u skladu sa evropskim standardima SPS-a. Podaci prikupljeni istraživanjima strukturnih poslovnih statistika koriste se za analizu strukture poslovnih subjekata po djelatnostima (vrijednost proizvodnje, dodana vrijednost, zaposlenost itd.), analizu faktora korištenih u procesu proizvodnje (broj zaposlenih, sredstva zaposlenih, investicije itd.), analizu nacionalnog i regionalnog razvoja. Također, podaci strukturnih poslovnih statistika predstavljaju značajne inpute za procjene nacionalnih računa i obračun pondera za izračunavanje indeksa u kratkoročnim statistikama.

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci za kompilaciju SPS varijabli i indikatora su prikupljeni statističkim istraživanjem „Godišnje strukturno poslovno statističko istraživanje za preduzeća“. Korištena je kombinovana metoda uzorka i punog obuhvata. Metoda punog obuhvata korištena je za preduzeća sa 20 i više zaposlenih, a metoda uzorka za preduzeća sa manje od 20 zaposlenih.

Jedinice posmatranja

Nekoliko različitih vrsta statističkih jedinica koristi se za provođenje SPS istraživanja. Najveći broj SPS podataka odnosi se na „preduzeće“ kao statističku jedinicu. Za izračunavanje regionalnih podataka koristi se lokalna jedinica, a za izračunavanje čiste djelatnosti jedinica po vrsti djelatnosti.

Podaci objavljeni u ovom saopštenju se odnose na preduzeće kao jedinicu posmatranja.

Obuhvat

Istraživanjem su obuhvaćena aktivna preduzeća iz Statističkog poslovnog registra koji vodi i održava Agencija za statistiku BiH u saradnji sa Federalnim zavodom za statistiku FBiH, Republičkim zavodom za statistiku RS-a i podružnicom Agencije za statistiku BiH u Brčko distriktu BiH.

U ovom saopštenju obuhvaćena su aktivna preduzeća koja su, prema glavnoj djelatnosti, svrstana u slijedeća područja djelatnosti: B – Vađenje ruda i kamena, C – Prerađivačka industrija, D – Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, E – Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom, te

NOTES ON METHODOLOGY

Introduction

Structural Business Statistics survey represent a general framework for data collection of all active units of market producers (enterprises and entrepreneurs). Structural business survey data are used for the calculation of variables and indicators by Sections and Divisions of activities, and by classes of persons employed who are needed for analysis the structure of activities business units, the structure of inputs and outputs of production process, the competitiveness and other types of analysis.

Legal basis

The legal basis for the implementation of Structural Business surveys are Five-year statistical programme of Bosnia and Herzegovina, Annual statistical plan of the Agency for Statistics which are adopted based on Law on Statistics of BiH ("Official Gazette" No. 26/04 and 42/04), laws on Statistics of the entities Institutes, their plans and programs and EU Regulations (No. 295/08, 250/2009, 251/2009)

The aim of survey

The aim of survey on Structural Business Statistics is monitoring of business market units and providing comparable data in accordance with European SBS standards. Data collected through Structural Business surveys are used for analysis of the structure of business entities by activity (production value, value-added, employment etc.), analysis of factors used in the production process (number of persons employed, compensation of employees, investments etc.), analysis of national and regional development. In addition, Structural Business Statistics data are used also as input for estimates national accounts estimates and for weights which are used for calculation of the index in short-term statistics.

Source and methods of data collection

Data for the compilation of SBS variables and indicators are collected by statistical survey "Annual structural business statistical survey for the enterprises." It was used the combined method of sample and full coverage. The method full coverage was used for enterprises with 20 or more persons employed, and the sample method for enterprises with less than 20 persons employed.

Observation units

Several statistical units are used for the compilation of SBS survey. Most data refer to the „enterprise“ as a statistical unit. For the calculation of regional data is used local unit, and for the calculation of activity is used kind of activity unit.

Data published in this first release refer to the enterprise as a observation unit.

Coverage

The survey covered active enterprises from Statistical Business Register (SBR) which kept and maintained by the Agency for Statistics of BiH in cooperation with Institute for Statistics of Federation of BiH, Institute for Statistics of RS and Branch Office of Agency for Statistics BiH in Brcko District.

This first release covered active enterprises, which are classified by main activity in the following Sections: B- Mining and Quarrying, C – Manufacturing, D - Electricity, gas, steam and air conditioning supply, E - Water supply; sewerage, waste management and remediation activities, F – Construction, G - Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and

djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G – Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala, H – Prijevoz i skladištenje, I – Djelatnosti pružanja smještaja, te priprema i usluživanja hrane (Hotelierstvo i Ugostiteljstvo) i L – Poslovanje nekretninama.

Obuhvaćene djelatnosti predstavljaju oko 85% populacije preduzeća poslovne ekonomije. Preduzetnici nisu obuhvaćeni. Proširenje obuhvata istraživanja na potpunu poslovnu ekonomiju i odvijati će se postupno do potpune implementacije EU Uredbe.

Klasifikacije

Za provođenje istraživanja strukturnih poslovnih statistika korištena je Klasifikaciji djelatnosti - KD BiH 2010 (EU NACE-Rev 2), prema kojoj se i objavljuju podaci u ovom saopštenju.

U okviru SPS istraživanja podaci se prikupljaju i obrađuju isprekidano po regijama. Kako u BiH još nije uvedena klasifikacija regija u skladu sa EU NUTS 2007 klasifikacijom, podaci se prikazuju samo prema administrativnoj podjeli, tj. za BiH, entitete i Brčko distrikt BiH.

Određeni SPS pokazatelji prikazuju se i po grupama proizvoda na bazi KPPD BiH 2010 (EU CPA 2008).

Definicije varijabli

Broj preduzeća

Broj preduzeća obuhvaća sva preduzeća koja se bave tržišnom proizvodnjom i koja su registrovana u poslovnom registru u populaciju koja je predmet posmatranja. Ovaj broj se koriguje za greške, posebno greške okvira uzorka. Uključuju se samo aktivne jedinice, preduzeća koja su ostvarila promet ili imaju zaposlene u bilo kom vremenskom periodu tokom referentne godine. Isključuju se sve privremeno neaktivne (uspavane) ili stvarno neaktivne jedinice.

Broj zaposlenih osoba

Broj zaposlenih osoba definiše se kao ukupan broj osoba koje rade u jedinici posmatranja (uključujući vlasnike koji rade, partnere koji redovno rade u jedinici, i neplaćene članove porodice koji redovno rade u jedinici), kao i osobe koje rade izvan jedinice kojoj pripadaju i koja ih plaća (npr. trgovački predstavnici, dostavljači, timovi za popravke i održavanje). Podatak uključuje osoblje odsutno kraći vremenski period (npr. bolovanje, plaćeno odsustvo ili vanredno odsustvo), i također osoblje u štrajku, ali ne osoblje odsutno na neodređeni period. Također se uključuju radnici sa skraćenim radnim vremenom koji se takvim smatraju u skladu sa zakonom i koji su na platnom spisku, kao i sezonski radnici, pripravnici i radnici koji rade kod kuće, a na platnom su spisku jedinice posmatranja. Kategorija neplaćeni članovi porodice odnosi se na osobe koje žive sa vlasnikom jedinice posmatranja i rade regularno za tu jedinicu, ali nemaju ugovor o usluzi i ne primaju fiksni iznos plaće za rad koji obavljaju. Broj zaposlenih osoba isključuje radnu snagu angažovanu putem agencija za zapošljavanje ili posredovanje u zapošljavanju.

Broj zaposlenika

Broj zaposlenika uključuje osobe koje rade za poslodavca i koje imaju ugovor o zaposlenju i primaju naknadu u formi plaće, naknade, honorara, nagrada, plaćanja po komadu ili plaću u naturi.

Ova kategorija uključuje radnike sa skraćenim radnim vremenom, sezonske radnike, osobe u štrajku ili na kratkoročnom odsustvu, ali isključuje osobe na dugoročnom

motorcycles, H - Transportation and storage, I - Accommodation and food service activities and L – Real estate activities.

Covered activities represent about 85% of the population enterprises in business economy. Entrepreneurs are not covered. Expanding of survey to full coverage of business economy will take place gradually until full implementation of the EU Regulation.

Classifications

Classification of Economic Activities – KD BiH 2010 was used for conducting Structural Business Statistics survey, which is in line with the EU NACE Rev. 2, according to which the data are published in this first release.

In the framework of SBS data broken down by regions is collected. As in BiH has not yet introduced the classification of regions according to EU NUTS classification 2007, data are shown only by administrative breakdown, ie. for BiH, entities and District Brcko.

Certain SPS parameters are shown also by groups of products based on KPPD BH 2010 (EU CPA 2008).

Definitions of variables

Number of enterprises

A count of the number of market enterprises registered to the population concerned in the business register corrected for errors, in particular frame errors. Only active units which either had turnover or employment at any time during the reference period should be included. Dormant (temporarily inactive) and inactive units are excluded.

Number of persons employed

The number of persons employed is defined as the total number of persons who work in the observation unit (including working proprietors, partners working regularly in the unit and unpaid family workers working regularly in the unit), as well as persons who work outside the unit who belong to it and are paid by it (e.g. sales representatives, delivery personnel, repair and maintenance teams). It includes persons absent for a short period (e.g. sick leave, paid leave or special leave), and also those on strike, but not those absent for an indefinite period. It also includes part-time workers who are regarded as such under the laws and who are on the pay-roll, as well as seasonal workers, apprentices and home workers on the pay-roll. Unpaid family workers refer to persons who live with the proprietor of the unit and work regularly for the unit, but do not have a contract of service and do not receive a fixed sum for the work they perform. The number of persons employed excludes manpower supplied to the unit by other enterprises.

Number of employees

The number of employees is defined as those persons who work for an employer and who have a contract of employment and receive compensation in the form of wages, salaries, fees, gratuities, piecework pay or remuneration in kind.

The number of employees includes part-time workers, seasonal workers, and persons on strike or on short-term leave, but excludes those persons on long-term leave. The number of

odsustvu. Broj zaposlenika ne uključuje volontere.

Promet

Promet obuhvaća obračunate prihode od prodaje proizvoda, roba i usluga od strane izvještajne jedinice trećim stranama tokom referentnog perioda, bez odbitnog PDV-a. Isključeni su finansijski i vanredni prihodi.

Dodana vrijednost po faktorskim troškovima

Dodana vrijednost po faktorskim troškovima je bruto dohodak iz poslovnih aktivnosti nakon njegovog prilagođavanja za operativne subvencije i indirektno poreze. Dodana vrijednost prema faktorskim troškovima se izračunava iz ostvarenog prometa, plus kapitalizovana proizvodnja, plus drugi operativni dohodak, plus ili minus promjene na zalihama, minus nabavka dobara i usluga, minus drugi porezi na proizvode koji su vezani za promet, ali nisu odbitni, minus carine i porezi vezani za proizvodnju. Carine i porezi vezani za proizvodnju su obavezna, nepovratna plaćanja, u kešu ili naturi koji su nametnuti od strane vlade, u vezi sa proizvodnjom i uvozom dobara i usluga, zapošljavanjem radne snage, vlasništvom ili upotrebom zemljišta, zgrada ili druge imovine korištenih u procesu proizvodnje, nezavisno od količine ili vrijednosti proizvedenih ili prodatih dobara i usluga.

Troškovi zaposlenika

Troškovi zaposlenika su ukupne nadoknade, u kešu ili naturi, plaćene od strane poslodavca zaposleniku (redovnim ili privremenim zaposlenicima, kao i radnicima koji rade kod kuće) u zamjenu za izvršeni rad od strane zaposlenika tokom referentnog perioda. Troškovi zaposlenika, također uključuju poreze i doprinose za socijalno osiguranje zadržane od strane jedinice, kao i obavezne i dobrovoljne doprinose na teret poslodavca. Uključene su nagrade, dopunske nagrade, trinaeste plaće (i slične dopunske nagrade), kao i plaćanja izvršena zaposlenicima u vezi sa otpuštanjem, smještajem, prijevozom, troškovima života i porodičnim dodacima, provizijama, naknadama za dežure, prekovremenim i noćnim radom itd. Plaćanja za agencijske radnike nisu uključena u troškove zaposlenika.

Indikatori

Ovi indikatori se računaju na osnovu izračunatih vrijednosti varijabli.

Promet po zaposlenoj osobi dobija se dijeljenjem ukupno ostvarenog prometa sa ukupnim brojem zaposlenih osoba. Ovaj indikator izražava prodajnu sposobnost poslovnog subjekta određene djelatnosti.

Dodana vrijednost po zaposlenoj osobi dobija se dijeljenjem ukupne dodane vrijednosti sa ukupnim brojem zaposlenih osoba. Ovaj indikator se koristi za mjerenje produktivnosti rada.

Učešće dodane vrijednosti u prometu dobija se dijeljenjem ukupne dodane vrijednosti sa ukupno ostvarenim prometom.

Troškovi rada po zaposleniku dobijaju se dijeljenjem ukupnih troškova rada sa brojem zaposlenika.

Ovaj indikator prikazuje prosječne troškove zaposlenika u nekoj djelatnosti.

Profitabilnost predstavlja procentualno učešće bruto poslovnog viška u dodanoj vrijednosti.

employees does not include voluntary workers.

Turnover

Turnover comprises revenues calculated from sales of products, goods and services by the reporting unit to third parties during the reference period, but not deductible VAT. Financial and extraordinary revenues are excluded.

Value added at factor costs

Value added at factor cost is the gross income from operating activities after adjusting for operating subsidies and indirect taxes. It can be calculated from turnover, plus capitalised production, plus other operating income (including operating subsidies), plus or minus the changes in stocks, minus the purchases of goods and services, minus other taxes on products which are linked to turnover but not deductible, minus the duties and taxes linked to production. The duties and taxes linked to production are compulsory, unrequited payments, in cash or in kind which are levied by general government in respect of the production and importation of goods and services, the employment of labour, the ownership or use of land, buildings or other assets used in production irrespective of the quantity or the value of goods and services produced or sold.

Personnel costs

Personnel costs are defined as the total remuneration, in cash or in kind, payable by an employer to an employee (regular and temporary employees as well as home workers) in return for work done by the latter during the reference period. Personnel costs also include taxes and employees' social security contributions retained by the unit as well as the employer's compulsory and voluntary social contributions. Included are all gratuities, workplace and performance bonuses, ex gratis payments, thirteenth month pay (and similar fixed bonuses), payments made to employees in consideration of dismissal, lodging, transport, cost of living and family allowances, commissions, attendance fees, over-time, night work etc. Payments for agency workers are not included in personnel costs.

Indicators

These indicators are calculated based on the calculated values of the variables.

Turnover per person employed is obtained by dividing the total turnover with a total number of persons employed. This indicator expresses the ability of selling of business unit of specific activity.

Value added per person employed is obtained by dividing the total value added with a total number of persons employed. This indicator is used to measure productivity.

Percent of Value added on Turnover is obtained by dividing the total value added with the total turnover.

Labour cost per employee is obtained by dividing the total labour costs with number of employees.

This indicator shows the average costs of employees in certain activity.

Profitability represents the percentage of gross operating surplus in Value added.

Izdaje i štampa Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 220 626 · Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622
Elektronska pošta/E-mail : bhas@bhas.ba · Internetska stranica/Web site: <http://www.bhas.ba>

Odgovara direktor Zdenko Milinović
Person responsible: Zdenko Milinović, Director General

Saopštenje priredili: Tima Karačić, Mia Šimović, Bojana Cicović, Jasna Hadžić, Alen Mrgud
Prepared by: Tima Karačić, Mia Šimović, Bojana Cicović, Jasna Hadžić, Alen Mrgud

Lektor: Amra Kapetanović
Language Editor: Ms. Amra Kapetanović

Periodika izlaženja: godišnje
Periodicity: annually

Štampa: 150 primjeraka
150 copies printed

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu
First Release data are also published on the Internet
